Bèl plan bèl plan inscíqu'ël fòs dër stanc vérs mé gnīl,
Con ël a pér dër bèl odôn só cérf dai bī cór;
Revè pro mé bèl tòc mĕ piâl t'la man e sù al cīl
Sërĕgn e tlér mostrâl na stĕla bèla plù qu'ór.

„Lá sù conšíd'ra quëla stĕla", dig'l şëgn t'na òta,
„La ninfa sta dĕ chasa iló quan qu'ëla pálsa;
D'inrè la téra l'albergiĕia, spó pa[1]) na gròta,
La ninfa qu't'áma tan e gni tùa fòmena álsa.

Savëi, iù l vèghe, orèsses gian, d'olá qu'ël d'ríva
Qu'i'sa tó amòr, conĕsce tùa ninfa e dùt incër có;
Mo dùt savĕi nĕ pón, pasé qu'an n'áie la ríva
Qu'pasáda qu'ëla sī degûn'mai plù r'pasé pó;

Perció paziĕnza, scòlta e impára d'qual manīra
Qu'ël t'sī posíbl d'revè pro tó tešóro; noš Dī
M'inspìra, sëgn qu'ël t'ó dër bon; sc'i'pó, lesíra
Provē òi'd't'la fa, del rèst a degûn amánt val pé rī:

Pasá qu'sërá trëi mëiš, in fin d'l'altòn denan qu'vëgn'
La nëi, gnarás per dòi stivá qu'iù instĕs inquína
Lá òta t'fará — chamó n'i pós ciafé, nĕ t'ès dëgn,
Na penitĕnza grána tù tormĕnt'sòl fína."

Trëi mëiš pasá da nu m'en vai dal sant e bon òm
E zënza dī pensé mĕ dàl inscíqu'ël álda[2])
Dòi bī stivá mèz brumz mèz cúci in fonz inscíqu'n pòm,
Tan bī fôi fat'qu'ignó n'podôn odĕi na fálda.

„Con quiš stivá", scomĕncia l védl „pós gi tan lonce qu't'ós,
Sīs òres t'n iad'farás, sc'ël t'úga, básta tra l lian
Da mèz; con quël sù insòm pasé l gran mér e léc'pós,
Con quël da pè[3]) gërás inscíqu'vign'áter crestian[4]).

[1]) meno ancora, per non dire. [2]) conviene.
[3]) appiè. [4]) uomo.

Mo troep chamó da bat'arás denan qu'revè iló
Pro d'ëla ed ùt'l t'sërá per èster vinçitòr quëš —
N'anèl, metù tel dëit quĕ t'l'áies ès invišíbl; l ró
Quiló daorí tĕ dà da bëie e mangiè segù prëš.

La lancia sī na d'fèša contra vígni bûr báo.
La stráda qu't'as da fa t'insëgnará tùa ocèla;
Va zënza tëma olá qu'l destin tĕ menará, l báo
N'as bría d'temëi, scequé nĕ t'pól, ël n'a d'la orèla."

Diolan bëgn fórt qu'i'â dit a mi bon vèdl, vérs chasa
Bèl plan m'en vai, stodian co mai qu'i'm'sèssa piè a man
Per èster vinçitòr d'tan alta imprèša, mása
Sfadiòsa a quëla gënt qu'notrësce só córp con blòt pan.

In òrdin mëti dùt a chasa — l laúr n'dorâ dī —
L'odòndra tlámi spó, damánĕ ad ëla l momënt
D's'en gi dĕ mèz: „Iù pëns'd'm'en gi pernan[1]) qu'ël vëgn'di"
Respògn'la; „fórsci d'gni comé t'èl gnùt in tùa mënt?"

„Sīs pù tan bona" dígi „e lásc'mĕ gni con té; dant
Gërás e m'mostrarás la stráda qu'i'a da tò; dô
Gnërái col sòfl del vënt; i'vad'dĕ bòta tan qu'n sant
Scebëgn qu'i'n'áie degúnes áres, n'damané có?"

Apëna l'álba odôn qu'l'odòndra e iù lasciân l lèt,
Comiè torôn da dùt qu'ân gian e tóš sùn stráda
N's metòns; „chi chi" mia guída chánta — ël n'éva plù noet —,
S'en jóra e crëie quël tan qu'i'a dit na sòl matáda.

Iù prëš insciqu'la òlp, vestí qu'i'm'â i stivá, pëie
Tel ciòl da mèz e l tir'bëgn fórt, m'en vad'dan fóra
Fagean in dërta direzion n bèl iad', mĕ ral'grëie
Sùn n crëp ad aspeté l'odòndra qu'pé in malóra.

---

[1]) = ubi primum (per-in-ante).

Mo vé ten iádẽ intan qu'palsòn na bisca longia
Trëi brace e mèz, tan grósa qu'n lëgn meşán bèl plan vëgn'
Vérs nòs per n's fa na fin; iù vad' atíra dlongia,
Mi anèl t'la man, i fiche la láncia e fége t'la pèl n sëgn,

Daolá qu'an vèga l sanc dùt fòsc sprinzan in alt; bëgn
Contẽnt e lígher sònsi şëgn, qu'i'a fat na fin bèl
Atíra a quël malán; l'odòndra tóš scèque iù r'vëgn'
Dal gran spavẽnt e dige solmẽnter: geònd', gran'òra èl.

Stimè stimâi dër gian, m'alzâ e fageóva n'át'r var,
M'en gĩ prëš dant, restâ prëš dô l'odòndra, mo d'oedl
Perdúda n'l'èssi mai — segù qu'ël ê per mi afár —,
In ùltim r'vons pro l mér e odòn iló senté n vèdl.

Stanchè nes ân dal'iad', perció pensân d'palsé n pèz
Tan plù qu'ël ê bèl frësc pro l'èga; fóra è prëš l ró,
Qu'è plëgn d'fortáies e d'àtra róba bona asá in vèz
D'ria chér; l'odòndra mángia tan quẽ sc'ël fòs dùt só.

Val plù d'mèş'òra fôn sta iló tra bëie e mangiè; dí
Ves mẽsi şëgn quẽ quël bùr vèdl dlongia nòs senté
Fô bëgn coriús, e quël qu'è plù, da bráo malan rĩ;
Falé s'al pùc qu'a mi da bráo vël n'èsa fat mé.

Per nósta gran mervõia devẽnta quël qu'denant fô
N strosciè, n bèl jòn con oedli plëgns dẽ fùc fagean crëie,
Qu ël fòs val fórza sùrumána; n salt mortál dô
Da n lëgn qu'ël fége per s'tó la láncia m'fége lascé d'bëie.

„Savëi mia condizion, mi stato e qui qu'i'son, ós
Segú“ digeôl, „mo tëmp in quëš momẽnt da pérd'n'ái':
Mi sën, mia rábia, questa modazion capí pós,
Sc'iù t'dige qu'la ninfa, qu't'ós ciafé, per té n'sërá mai.“

N rivál donc'ávi fórt e mèz malan, qu'm'orôa mórt;
L'anèl instés odôi qu'jovèssa pûc; qu'fortûna,
Sveltëza e zënza nia vitória dès, lapró l tórt
Odëi fagèssa, fô plû tlér segû qu'la lûna.

Mo vé, bëgn prëš les şábles s'incrogëia, petádes
Adụm con tan gran fórza qu'an odóva stízes
Inscíqu'an ès impiè na píla d'frósc's sichádes,
L šešúr credóven qu'gnis da saš qu's'logès da pízes.

La squérma[1]) conesciô mi n'mic tan bëgn qu'iû instés; soiè
Mesâ vignûn dë tal manira, qu'l mûs e l córp dût
R'gorô: tan frëm në sta n fradon[2]) sûn antoré apoiè
Qu'vignûn d'nòs dòi charáva très quë l'póst n'i fòs tût.

Alfin, qu'ël sī per aiût devin o sòl per fórza
D'mi brace, l nemic scomëncia a tremoré, devënta
Tel mûs plû blanc dë n lérege san desòt sûa scórza,
La láncia i tòma şëgn d'la man e l'oedl spavënta.

Diolán digeons a Dī del'aiût in quëla véra,
Abinon l patûce adụm digean „a r'vèder“ [3]) plan plan
Al paíš salvár', dlacé e corí da gran nevéra;
Iû tir'tel lian sû insòm, l'odòndra s'cúfa t'mia man.

Ocèl tan snèl n'a mai lascé dô d'ël con áres
Lesíres n léc qu'l'odòndra e iû pasân con jór nụ
E mai odû denant ia sûra l mér; qu'ël fòs aváres
Dë dër bī pra parôl, tan bèl inant podôn s'mụ.

Fermé n's fermân in mèz al mér, olá qu'ël fóva
Crepons[4]) e pízes altes plû qu'vign'áter crëp d'nant
Odû da mé; no lëgns, no chases mi oedl n'podóva
Traodëi; ël fóva tan salvár', qu'temú s'ès bëgn 'chi n sant.

---

[1]) scherma. [2]) aumentativo di „frat“.
[3]) addio. [4]) aument. di „crëp“.

Intan qu'nůš oedli va dal cīl al mér e gïra
Quiló ed iló, dal Sůd al Nòrd, da Est al'Oçidënt,
Dal'ègа levan odons na bèstia no lesíra,
— Al manco inscí parôl — l polán credóvi boşiant.

Na bèstia fata a quëla móda n'âi chamó odů:
Les áres lérgies, l cól e l můs e l piètĕ inscíqu'd'gënt,
I pīš con dërtes grífes scèqu'les pórta l valtú,
Desòt dal piėt'corída dlonc da plůma vérs l vënt.

I scrais qu'petâ quël mòstro fóva tai qu'an ès cr'dú,
Qu'ël fòssa l důl'qu'orlès a mèşa noet; spavënt tal
In vita mia nĕ n'avi mai porvé nĕ mai odú
Qu'in quël momënt qu'la bèstia gnī vérs mé per fa mal.

„Batália dai, batália quíri" dige chantan mi
Nemic e zënza dī aspeté comënc'l atíra
A joré e mené les áres t'l můs tan snèl, qu'impè d'l di
M'parôl d'odëi la noet qu'l'orá stanchè v'aspíra[1]).

Da pérd'nĕ n'êl 'chi n sòl momënt, sc'i'amâ la víta;
L'anèl qu'podóva tan è prëš tel dëit, la spáda
T'la dërta manegeáda snèl inscíqu'la saíta,
Qu'dal cīl des'né vëgn'trata jů con gran tonáda.

Perdú prëš èssi vígni sp'ránza d'vënge quël'òta,
Mo l'aiůt gonót sĕ mòstra quan qu'degůn'l'aspèta;
Con l'ůltim còlp qu'i'fége na f'rída t'l chè tan sòta
A quël mòstro báti, qu'ël nĕ fége plů móto e s'jèta.

Qu'ël impestèssa l'ària tëmi e l scíor perció jů
Dal crëp tel mér con tan gran bót, qu'iů instës mináva
Qu'valgůn'avès lascé ciará[2]) n canon; sprinzan sů
Dal fonz del mér odóven l'ègа qu'cegidáva.

---

[1]) epentesi.
[2]) cfr. Glos. s. v. lascé.

L'odòndra qu'ê sciampáda intan la véra n pû ia d'lá
Da nụ col jór m'salúda e zënza dī jomè geons
Indô n bèl trat adụm inscíqu'nòs fòssen par'dlá,
Dô pûc revons a téra san'e dër contënt'sons.

Ël fô mesdí e sorëdl fageóva odëi sûa fórza
Del Sûd; per quëš orôns palsé t'ambría desòt n lëgn,
Dormí val tëmp lapró, qu'a quëš fadia nes sfórza,
E in cášo d'prígo qu'gni podèssa sp'rons d'aldí n sëgn.

Tan stérc dormívi stanc inscíqu'i'fô dai strabáce
Qu'l'odòndra dī m'mesâ bequé tel mûs, inquína
Qu'i'm'descedèssa, bëgn qu'la téra fóva l plomáce;
La róba qu'i'áva şëgn dan mé paróva fína:

N bèl òm odôi a chaval bèl dërt, n plû bèl chamó mai
D'mia vita n'ávi ignó denant odú; dër gran, bèl,
Lapró bèl dërt inscíqu'na séva e fat den bèl tai,
Chavëis plû fôš qu'la téra, qu'fô ariciá ed ont'con oel'.

Só mûs tiráva sciáldi al cûce, bëgn conšeguënza
Del chalt e d'l iad'; persòna mai chamó tan bèla
E dë bona vòia sòt ai oedli m'fòssel gnût; liçënza
Torôl d'podëi gni jû da só chavál a sèla.

Gnût jû qu'ël fô podôi mel conšid'rè d'impró: l nés
Ê bëgn formé, sû dënz plû blanc' qu'argënt, la bòcha
Parôl quë riès da blòta contentëza bèl trés,
Só cól dër grós e blanc inscíqu'la nëi bëgn tòcha;

Les sciábles lérgies, sëda v'stī sû pīš, l mantèl lérc
E fat dër bëgn, sûl chè na bèla gh'rlánda grána
Qu'ël fóva n gústo. Sëgn chamó só bèl chavál stérc
Descrí ves òi, qu'segû në fóva d'ráza m'şána.

La còda fóva fòscia, fòscia fóva pû 'chi
Na pért del córp, intan qu'd'la nëi plû blancha fóva
La dërta; só spinè tiráva mèz al griš; chi
Corú quĕ fòssa l'áter, di degûn' n'podóva.

La sèla fóva zënza di baogís tan bèla,
Qu'ël n'è posíbl d'la d'scrí; l corán parô na pérla
Dal sdlominè qu'fageóva l'ór e l'argentarèla[1]);
Per quëla crëii qu'val cavalír dorès na sbérla.

Scebĕgn qu'i'n'èssa mai denant odû persòna
Tan bèla, fóva l'ëla qu'gíva a pér, mil òtes
Chamó plû bèla; l chè portâ na gran coròna
D'argĕnt sû les trëces longies, gránes e sòtes.

Tan bèl in vita mia n'm'a mai parú sòt vígni
Aspèt n gïlio od átra flu; só mûs e l cól mil òtes
D'la nëi plû blanc'odôn, sûs maus plû blánches qu'cígni[2]),
L guant sdlominava scèqu'sorëdl qu'sĕ romp't'les gòtes.

Persònes táles fóva s'gû adatádes a èster
Stimádes d'vigni vérs e tĕma n'ávi d'gûna
Dal bèl aspèt d'intrámi dòi; da vigni maèster
Sĕ tëm'troe plû n orá, qu'ëi vad' 'chi bèl ad ùna.

Levé qu'i'fóva impè, con garho inant mĕ fégi,
Salúdĕ intrámi dòi da cavalír, tól'fóra
Mi cór qu'savô strionĕce; credan qu'ëi fòssa dal gi
Stanc'il dái, mo ël fageóva n mùl inscíqu'na nóra.

Scĕ l'ël n'savô degûna criánza, plĕna fóva
Tan plû dĕ bèl's manîres l'ëla; snèl torôla
Mi cór daorián olá qu'ël gniva vin e boióva,
Mai no fagean la sábia e zënza di paróla.

---

[1]) argentaria.
[2]) cigno (pl.).

La gran ligrëza qu'iù prováva qui podèssa
La di, tratan qu'i'odóva iló dan mé l'amáda[1])
— Perchí qu'ël fóva própi vèla —, qui savèssa
Mi sën m'imagïnan qu'l compagn mĕ l'ès fracáda?

„Mia bèla, odòndra, bëgn as éšeguí i comandi
Qu'i't'áva dé denan quĕ t'en gi; crëie, premiáda
Dô tó merít gnarás; chi qu't'ós, per quésta man, di,
Tĕ l'imperměti e tóš dĕ r'gái[2]) sërás chariáda."

Dites questes paróles cúrtes dala sciòra
Al'ocèl, s'oltan la vèghi vérs dĕ mé qu'nĕ fô nia
Da lonce; na roeşa tól'la d'sù chavëis, la scíora
Dĕ tal maníra, qu'iù la pëie t'la man p'r la mëte ia.

Despó scomëncia mia regïna: „Fórsci qu't'èsses
Abú plù gian qu'i'fòssa gnùda sòla zënza
Compagn, mo i'spèr' qu'ël t'sī confórt no pice, sc't'orèsses
Porvé d'm'aldí denan qu'fa valc zënza paziënza.

Vignún quĕ crëie d'conësce la fórza del destin, s'gù
S'ingiána granamënter; gënt è inscíqu'na róda
Quĕ va dĕ vígni vérs, inant tan bëgn qu'inçescú
Secòndo qu'sī la sbúrla, opú[3]) sc'orès la móda.

L destin comána dùt sùn questa téra, da e tól'
La vita, da fortùna o desfortùna, tráta
La gënt o bëgn o mal insciqu'ël ó; chi mai n'pól'
Tĕ fa l destin? Aldí şëgn pós co qu'ël m'l'a fáta:

Chamó complí nĕ n'ávi quínege an', qu'i'odóva
Na noet tel sôn mené dal rī destin figùra
Tan fètra qu'l dí quĕ gniva dô, scebëgn qu'i'oróva
Parëi contënta e lígra, m'fóva gran tortúra.

---

[1]) introdotto dall' Italiano. [2]) regali.
[3]) oppure.

Da iló chi qu'i'a dorè qui mai vel di podèssa?
Trés l dí tan bëgn qu'la noet odóvi trés la bèla
Figúra, tría quirivi d'ban; al manco sc'i'èssa
Chamó godú[1]), d'sofrí èssi abú saorí d'la orèla.

Nia lonce da mé savôi na gròta pûc plû grána
Qu'na tána, troepes òtes ávi aldí, qu'na bèla
Qu'iló abitáva, fóssa stada p'r èster sána
D'cervèl a troece d'gran aiût, perció ves prëii stimèla.

In quël bišògn deçíši d'gi dad ëla e zënza
Pensé val d'áter ia m'en pëii tolan la stráda
Qu'menáva vérs la gròta, vad'con diligiënza
E respèt dan mia sibílla p'r èster bëgn consiáda.

Revada olá qu'ël fô la gròta vèghi quëla
Qu'i'giv'a cri, mĕ spérdĕ im pruma n pû, tan fóva
Maestòša sûa figúra, quérta[2]) d'blòta tëla;
Spó i oróvi di la gáoša d'l iad'qu'iû iló fageóva.

Mo vëla dô m'avëi charé bëgn fit scomëncia
Bèl plan a ri — perchí n'savôi — ed alzan la man dige:
„La gáoša d'questa stráda fáta zënza ciancia[3])
Conësci tan qu'tû instësa a tan qu'i'pó con r'jon d'çiš'.

L destin tormënta bëgn gonót la pûra gënt quan
Qu'ël fége somiè: datrái n's ingian'l[4]) e láscia odëi chèz
Qu'è falz; d'inrè podons odëi quël qu'a da gni, dan
Dal dût sc'ël è val d'bon, qu'iló v'aspèten n bèl pèz.

Savëi nĕ sai, sc'la cósa qu't'as somiè, t'sī gnûda
Dešideráda o no, mo quël t'òi'di, qu'in quëla
Medèma noet tel sôn da n jon ès stada odûda
Con tûa belëza ed ater n'fégel qu'pensé ad ëla."

---

[1]) cioè: valc. [2]) part. perf. del verbo: corí (coprire).
[3]) parola importata dall' Italiano. [4]) = ingiána-ël.

La mia ligrëza fóva imënša, apëna qu'i' áva
Certëza d'mīs speránzes; d'la ocašiòn profíti,
Damán'co mai qu'ël fòs posíbl per quī qu's'amáva
D'revè bëgn tóš adum per gód'dë sù diríti.

Sùn quëš më dig'la, qu'n pice ocèl, l'odòndra, mësa
D'venté tra mé e l crestian l sòl aiùt, qu'l destin qu'comána
Nóš matrimónio a troe gran fórza, qu'ël në dësa
Conësce i mèşi d'nósta ùnion qu'i n'miš condána.

Quël tan qu'i'orô savëi da quëla profetésa
Avi aldí, perció col sguárdo a téra mia r'verënzia
T'i[1]) fégi şëgn, inscíqu'vignùn qu'è devót dan mësa
Per sólit fége n inquín[2]), mo troece per n'fa d'sfarënzia.

Tan qu't'as sofért inquína şëgn per mé, n'as bría d'di,
Qu'i'sa dùt cant da quëš quiló; mo in cášo qu't'ès pa
Coriús d'savëi mi mai, qu'i'a abù tan bëgn la noet qu'l dí,
Conté t'i orèssi şëgn sùl fat, ma qu'iù podès l fa.

Mo n'át'r afár, qu'è d'gran premúra ed importánza
Per trámi[3]) dòi, damána ed ó qu'pensons a imprèša
Divérša sùl momënt; plù tért t'mia própria stánza
Tel contarái quan qu'son segùš d'n'avëi sorprèša[4]).

Queš galantom[5]), qu'pé mi·compagn, gni ládë orèssi;
Scebëgn qu'ël è n bèl jon, nel pói dorè, qu'ël stúfa
Col blòt fa bèl; sc'ël ès ma n pù d'cervèl, minèssi,
Qu'ël ès mesé capí, qu'i'l'am'tan qu'pan da mùfa.

La fórza qu't'as, lapró tùs érmes bëgn temprádes
T'dará vitória, a mé confórt e gran ligrëza;
L destin qu'a favorí queš iad'per longies strádes
Të daidará, sc'ël chára a nósta contentëza."

---

[1]) = i (le), epentesi. [2]) inchino. [3]) = intrámi.
[4]) di non essere sorpresi. [5]) ironicamente.

Finí qu'ël'áva d'rajoné, s'en vála zënza
Charé vérs só compagn, sùn n cól, acompagnada
Da mia fedèla odòndra, qu'áva abû liçënza
Da mé tan bëgn qu'da quëla qu'éva plû qu'stimada.

Revè m'odóvi dònca a quël momënt, olá qu'iù
Mesáva pérdĕ o davagnè l tešóro, qu'fóva
Per mé l plû gran; l nemico tíra-d'bóta n salt jû
D'impró plû a mé, fagean dût quël qu'só scópo oróva.

Vignûn d'nòs dòi pensan al rī bišògn prepára
Les érmes bëgn spizades, ùn e l'at'r s'impònta,
Vignûn — qui sa, sc'ël n'è per l'ùltima òta? — chára
Vérs l'ëla qu'p'r èster tan da lonce parô na pònta.

Metú l'anèl t'mi dëit per n'èst'r odú, sëráda
La láncia t'l pûgn bëgn strënt aspèti iló con criánza
Sc'ël vëgne ingali[1]) d'vòia d'mĕ la taqué; na dáda
Pensâi d'i dé, qu'ël m'sès lascé spó vígni sp'ránza.

La véra tra nòs dòi doráva dī e vignûn ès
Podú conësce tan bëgn qu'vignûn d'nòs dòi intenóva
L mestír dĕ sbecarí[2]); scebëgn qu'tan ël qu'inche iù dès
Trés còlp a còlp, l vadágn nĕ l'ùn nĕ l'at'r odóva.

Tan dī qu'la véra vès dorè tra mé e l nemico
N'podèssi di, mo qu'èssen bèl batú ala longia,
Mel'insignáva l soiùs sùl front d'mi bon amico,
Qu'orô dal blòt m'orëi dër bon mĕ sté bèl dlongia.

Şëgn ọi ves di e conté co qu'ëla m'sī riuscída[3])
Scebëgn qu'con gran fadía d'la davagnè: Tra tan'd'còlp
Qu'i'dê, tocávi n iad'fagean t'só brace na f'rída,
No grána, a mi nemico qu'n'éva iló tan falz qu'la òlp.

[1]) finalmente. [2]) fare il mestiere del beccajo.
[3]) riuscito.